

Брюксел, 12 юли 2022 г.
(OR. en)

11073/22

AGRI 320
AGRIFIN 67
AGRIORG 68

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Съвета
Относно:	Състояние на пазара, по-специално вследствие на нашествието в Украйна

Приложено се изпраща на делегациите обобщение на положението на основните селскостопански пазари на ЕС, по-специално след нахлуването в Украйна, с оглед на обсъжданията на министрите в Съвета (Селско стопанство и рибарство) на 18 юли 2022 г.

Председателството предлага обменът на мнения да се съсредоточи върху следните два въпроса, за да се направи оценка на настоящото положение и да се обмислят по-нататъшните стъпки:

1. Как държавите членки разглеждат перспективите за тазгодишната реколта в контекста на кризата в Украйна, с оглед на стабилизирането на доставките на зърнени култури, за да се отговори на търсенето както в рамките на ЕС, така и в световен мащаб?
2. Какъв е опитът на държавите членки в подготовката за прилагането на извънредната помощ за приспособяване за производителите в селскостопанския сектор или на други мерки, които са били предприети или предстои да бъдат предприети? Какви други мерки биха предложили държавите членки?

Състояние на пазара на селскостопански продукти

Въведение

1. В контекста на войната в Украйна икономическото положение в селскостопанския сектор понастоящем е много трудно.
2. Настоящата блокада на черноморските пристанища от Русия доведе до недостиг на украински износ на основни зърнени култури. Цените на пазара достигнаха рекордно високи равнища, въпреки че през последните седмици бе отчетено известно намаляване. От производителите на комбинирани фуражи и преработвателите надолу по веригата има търсене на суровини, които се получават трудно поради ограниченото предлагане и високите цени. Въздействието на руската агресия в Украйна върху пазарите на енергия и селскостопански суровини също е значително. Русия е основен износител на нефт и природен газ. Като цяло селското стопанство и съответните световни вериги на доставки зависят от изкопаемите горива (нефт и природен газ).
3. Високите цени на суровините оказват значително въздействие върху селскостопанското производство и производството надолу по веригата. В това отношение най-енергоемките сектори са най-силно засегнати. Други сектори на селскостопанското производство, особено тези с по-висока добавена стойност, също са изправени пред икономически проблеми поради увеличаващите се цени на суровините. Не се очаква положението да се подобри в краткосрочен план. От гледна точка на продоволствената сигурност положението би могло да се окаже трудно, ако тези тенденции се запазят, но продоволствената сигурност и доставките на храни понастоящем не са застрашени в ЕС благодарение на устойчивостта на веригите за доставки на храни в ЕС. Бяха създадени коридори на солидарността на ЕС и платформи за съответното търсене и предлагане, за да се подпомогне износът на стоки от Украйна.

Състояние на основните сектори

4. По отношение на конкретни селскостопански пазари на ЕС, сухото и горещо време оказва значителен натиск върху някои полски култури. Понастоящем производството на **зърнени култури** се очаква да бъде с 2,5% по-ниско, отколкото през 2021 г. Очаква се добивът на слънчоглед да бъде особено добър, което ще доведе до годишно увеличение на производството с 6,9% и ще достигне до нов рекорд от 11 млн. тона. Очаква се производството на захар да намалява с 5% годишно, но да се задържи около петгодишната средна стойност, а запасите да са достатъчни. Очаква се използването на полски култури за биогорива да бъде стабилно, тъй като следпандемичното възстановяване на търсенето на горива беше ограничено от високите цени.
5. Площите с **маслодайни растения** в ЕС за реколтата 2022–2023 г. са се увеличили значително (7,5% годишно) поради високите цени и временната дерогация, за да се даде възможност за засяването на култури върху земя под угар. По-специално слънчогледовите насаждения са се увеличили най-много поради техните ниски изисквания за вода и наторяване. Предвижда се производството на маслодайни растения в ЕС да достигне 32,1 млн. тона (+7,8% спрямо петгодишната средна стойност), включително рекордните 11,1 млн. тона слънчогледово семе, което ще позволи да се компенсира загубата на доставки от Украйна.
6. Очаква се пазарният сезон на ЕС за **захарта** през 2022–2023 г. да започне с начални запаси от 1,9 млн. тона (+58% повече спрямо последния сезон). Предвижда се производството да възлиза на 15,8 млн. тона, което съответства на петгодишната средна стойност, докато потреблението се очаква да остане стабилно.
7. Увеличението на производството на **маслиново масло** в ЕС през 2021–2022 г. с 11% се дължеше на по-високото съдържание на масло в маслините. Вероятно е производствените цени на маслиновото масло в ЕС да останат над средните поради устойчивите високи разходи за суровини и транспорт, както и поради високите цени на други масла и мазнини. Очаква се износет на ЕС да намалее в сравнение с рекордното равнище през миналата година, като същевременно се очаква известно възстановяване на потреблението в ЕС. Крайните запаси биха могли да бъдат по-ниски от очакваното, като се премине към вероятно по-ниско от средното производство в ЕС през 2022–2023 г.

8. Въпреки намаляването на производството и вноса на **вино** в ЕС през 2021–2022 г., потреблението се очаква да нарасне с 5% до 23 литра на глава от населението поради по-ниския износ и намаленото използване на винифицирано производство за „други цели“ (дестилация, оцет, бренди). При покупките си потребителите все повече обръщат внимание на произхода на виното, следвано от вкуса и марката.
9. През 2022 г. потреблението на **пресни праскови и нектарини** в ЕС на глава от населението се очаква да нарасне до 6,1 kg (все още под дългосрочната средна стойност) въпреки по-ниската покупателна способност. Това може да се дължи на по-високото производство, добрите метеорологични условия и завръщането на туризма.
10. След много добър сезон през 2021 г. с голямо производство, добро потребление, високо качество и ниски запаси, производството на **домати** в ЕС през 2022 г. се очаква да намалее с 9% до 16,5 млн. тона. Очаква се производството за преработка да спадне с 14%, а производството за консумация в прясно състояние — с 3% на годишна база. По-ниското производство се дължи на сушата, по-ниското очаквано търсене, преминаването към алтернативни, по-рентабилни култури и по-слабото засаждане в парници поради много високите разходи за енергия.
11. Цените на **млечните продукти** в ЕС са на рекордно високи равнища. Докато цените на обезмасленото мляко на прах и пълномасленото мляко на прах в ЕС остават относително стабилни (но високи), а цените на суроватката показват известен спад, другите цени продължават да нарастват. Тези промени поддържат рекордните равнища на цените на суровото мляко в ЕС. Въпреки това маржовете на земеделските стопанства остават ограничени поради високите разходи за материали. Поради сухите и топли климатични условия през пролетта, които се отразиха на качеството и количеството на тревата и на други компоненти на фуража, развитието на добива на мляко в ЕС може да бъде по-ниско от първоначално очакваното за 2022 г. (0,4%), което се дължи и на намалената употреба на фуражи в резултат на високите разходи за тяхното закупуване. В съчетание с по-малобройното млекодайно стадо (-1%) се очаква доставките на мляко в ЕС да намалее с 0,6% през 2022 г. По-ниското качество на тревата и занижената употреба на фуражи, свързана с наличните количества и разходите, вероятно ще намалят и съдържанието на млечни мазнини и протеини, като по този начин ще намалят още повече наличието на сухо вещество от млякото за преработка. Производството на сирене и сметана в ЕС може да продължи да нараства и да намали наличието на млечни мазнини за производството на масло и пълномаслено мляко на прах. Очаква се увеличение на износа на сирене, а потреблението на млечни продукти на вътрешния пазар може леко да нарасне през 2022 г. (0,3%), ако се предположи, че продажбите на дребно и възстановяването на ресторантьорството останат устойчиви, а предаването на високите цени на производителите по веригата към потребителите – ограничено.

12. Що се отнася до **месото**, въпреки високите цени се очаква производството на говеждо месо в ЕС да намалее с 0,5% през 2022 г., главно поради структурна корекция в сектора на говеждото месо и млечните продукти. Износът на ЕС следва да се увеличи главно на съществуващите пазари с висока стойност, но е ограничен от рекордно високите цени на вътрешния пазар. Вносът в ЕС нараства поради бразилските доставки. Нарастващите опасения за околната среда, намалените перспективи за износ, устойчивите високи разходи за суровини и африканската чума по свинете се дължат на отмяната на високия ценови стимул за свинското месо и на намаляването на производството. ЕС изнасяше продукция в Китай през 2-те години на острата криза с африканската чума по свинете, а сега Обединеното кралство отново се превърна в първата дестинация за износ на ЕС. Очаква се производството на птиче месо в ЕС да се стабилизира през 2022 г. Цената на бройлерите в ЕС е достатъчно висока, за да компенсира високите разходи за материали, а високопатогенната инфлуенца по птиците продължава да се разпространява, наред с други фактори. Търговията с Обединеното кралство възобновява равнищата отпреди Брексит, но ЕС губи дял на някои експортни пазари. Очаква се вносът да се възстанови частично до равнищата от периода 2016–2019 г., въпреки че търговските потоци с Украйна водят до известна несигурност във възходяща посока. Въпреки най-малобройните в историята на ЕС стада овце и кози, броят на изпратените за клане животни се очаква да се стабилизира през 2022 г. Търговията следва да се възобнови, но все още на относително ниски равнища, което ще доведе до устойчиво високи цени на вътрешния пазар.

Заклучение

13. Руското нашествие в Украйна оказва значителни смущения на световните и европейските селскостопански пазари и създаде глобална продоволствена несигурност в периода на възстановяване след COVID-19, който вече беше белязан от инфлационен натиск по отношение на енергията, суровините, торовете и товарите. От началото на нашествието цените на селскостопанските продукти в световен мащаб са се повишили с 30%, въпреки че през последните седмици се наблюдава известно намаляване. Метеорологичните условия в ЕС, по-специално продължителният сух период, засягащ няколко региона, създават допълнителни предизвикателства за новата реколта, която се очаква да бъде по-ниска от първоначално предвидената.

14. Въпреки че ЕС до голяма степен самостоятелно удовлетворява потребностите си от храни, с огромен излишък в търговията със селскостопански хранителни продукти, и въпреки че може отново да се очаква единният пазар на ЕС да докаже способността си да поема сътресения, съществува нарастваща загриженост относно достъпността поради високите цени и инфлационния натиск. Потреблението на храни в обемно изражение може да изглежда непроменено, но се очаква намаляване на стойността на потребяваните продукти, тъй като някои потребители и преработватели на храни може да преминат от продукти с по-висока стойност към по-евтини продукти.
-